

UZASADNIENIE
ZAWIERAJĄCE INFORMACJE O UDZIALE
SPOŁECZEŃSTWA W POSTĘPOWANIU DOTYCZĄCYM
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY
WILKOWICE NA LATA 2024-2030

Zamawiający:

GMINA WILKOWICE

ul. Wyzwolenia 25, 43-365 Wilkowice
tel.: 33 499 00 77, 33 499 00 79, fax: 33 817 30 43
mail: sekretariat@wilkowice.pl

Wykonawca:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel.: 33 486 53 53, kom. 513 100 869
e-mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTOR OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

WILKOWICE CZERWIEC 2024

zarekomendowała Radzie Gminy Wilkowice podjęcie uchwały w sprawie projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2024-2030”

- 1.9. 26 czerwca 2024 roku Uchwałą nr IV/21/2024 Rady Gminy w Wilkowicach przyjęto „Program ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2024-2030”,

3. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

W trakcie konsultacji projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2024-2030”, zostały zgłoszone uwagi:

Lp.	Uwaga	Odpowiedz
Uwagi Ruchu Społecznego Zielona Gmina Wilkowice		
1.	<p>Program Ochrony Środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2024-2030 powinien mieć jasno określony cel lub cele. Określenie celów jest podstawowym elementem wskazującym do czego dąży Wójt czy też co chce osiągnąć realizując dany program.</p> <p>Dokument zawiera jedynie rozdział „Cel i podstawa opracowania” (str.9), natomiast żaden cel nie jest w nim przedstawiony. Cele pojawiają się w kolejnym rozdziale (2.0) „Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi”. Nie są to jednak cele sformułowane dla potrzeb realizacji Programu, tylko pochodzą z innych dokumentów (regionalnych, centralnych i unijnych) i często nie mają związku ze statusem lub interesem gminy Wilkowice, np. za jeden z zapożyczonych celów Urząd Gminy przyjął „rozwój obszarów miejskich”, str. 21.</p>	<p>Cele Programu Ochrony Środowiska ujęto w rozdziale 6 projektu Programu ochrony środowiska.</p>
2.	<p>Na stronie 15 Programu, przedstawione są dane o zmianach w liczbie mieszkańców Gminy Wilkowice jakie zaszły w ostatnich latach. Wynika z nich, iż występuje wyraźna tendencja spadkowa. Pomiędzy rokiem 2022 a 2023 populacja zmniejszyła się o 300 osób. Jeśli trend się będzie utrzymywał, za dziesięć lat ubędzie 3000 osób. W tym kontekście, przedstawione dane są niezgodne z danymi przedstawionymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilkowice, w którym wyraźnie wskazywano na wzrost liczby mieszkańców w najbliższych latach. Jak wyjaśnić taką niezgodność w dwóch kluczowych dokumentach UG opublikowanych w odstępie 3 miesięcy?</p>	<p>W Programie ochrony środowiska przedstawiono tendencję spadkową w liczbie ludności na terenie gminy Wilkowice. W dokumencie dodano dodatkowo informację dotyczące liczby ludności Gminy Wilkowice wraz z podziałem na mieszkańców stałych i czasowych, informacje te pozyskano bezpośrednio z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Wilkowice.</p>
3.	<p>W kontekście zwiększającej się emisji CO₂, jaki ma UG plan na wspieranie odnawialnych źródeł energii? Nie chodzi tutaj tylko o montowanie pomp ciepła czy systemów fotowoltaicznych, ale przede wszystkim o negocjacje z firmą Tauron w sprawie modernizowania niewydolnej sieci energetycznej, która nie przyjmuje więcej energii.</p> <p>W zakresie ochrony powietrza, Program Ochrony Środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2024-2030 jest nie do przyjęcia. Nie przedstawia jakichkolwiek konkretnych działań w zakresie ochrony powietrza i redukcji CO₂, poza działaniami edukacyjnymi i dość ogólnie przyjętymi założeniami mającymi wpłynąć na poprawę jakości powietrza. Program nie przedstawia także żadnych konkretnych i <u>mierzalnych</u> rozwiązań dotyczących ochrony powietrza a przede wszystkim redukcji CO₂.</p>	<p>W programie zgodnie z uchwałą nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 r. Sejmiku Województwa Śląskiego przyjmującą aktualizację „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przedstawiono obowiązki Wójta Gminy Wilkowice w ramach realizacji Programu ochrony powietrza, są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie, - prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła, - przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych, - realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu, - prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.
4.	<p>W różnych punktach Programu UG posługuje się analizą SWOT, mającą na celu przygotowanie i wdrożenie lepszego planu strategicznego. W przyjętych interpretacjach, w odnośnych dla</p>	<p>Analiza SWOT została przygotowana stricte według Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony</p>

	<p>analiz punktach pojawiają się zapisy cyt. „... analiza SWOT wykazała...”</p> <p>Takie podejście do analizy SWOT, nie jest w stanie niczego wykazać. W Programie przedstawione są tylko macierze danych słabych i silnych stron oraz szans i zagrożeń. Nie jest napisane kto i dlaczego przyjął takie czy inne punkty. Czy są one wynikiem „burzy mózgow”? Jeśli tak, to kto w niej brał udział? Analiza SWOT jest analizą matematyczną a nie jedynie tabelą danych wejściowych. Czy takie analizy w zakresie SWOT-TOWS były przeprowadzone? Jeśli tak, gdzie są dostępne i co z nich wynika?</p>	<p>Środowiska autorstwa Ministerstwa Klimatu i Środowiska.</p>
5.	<p>W Programie nie ma żadnych konkretnych zapisów dotyczących ochrony korytarzy ekologicznych, siedlisk, źródeł itp. Istnieją jedynie lakoniczne zapisy o konieczności ochrony tych obszarów. Czy tak jak to przewiduje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilkowice, mają być stopniowo likwidowane? (Przykładem jest Kępa Kubańdowa).</p>	<p>Projekt "Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2024-2030" uzupełniono o informacje o istniejących korytarzach ekologicznych, dane te opatrzone informacją, że postanowienia POS nie przewidują likwidacji żadnych obszarów czy korytarzy ekologicznych.</p>
<p>Uwagi Stowarzyszenia Pracowni na rzecz Wszystkich Istot w Bystrej</p>		
6.	<p>Zgodnie z informacjami przedstawionymi w POŚ, na terenie gminy Wilkowice nie znajduje się żadna stacja pomiarowa w związku z czym ocena stanu obecnego w zakresie jakości powietrza na obszarze Gminy Wilkowice (s. 21) opiera się na danych pochodzących ze stacji pomiarowej na terenie Bielska-Białej. W POŚ przedstawiono wyniki pomiarów jakości powietrza na stacji w Bielsku-Białej przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19.</p> <p>W ocenie Stowarzyszenia, powyższe świadczy o nierzetelności przygotowanego projektu POŚ – stacja ta jest oddalona od Gminy Wilkowice ponad 5 km. Miasto Bielsko-Biała oraz Gmina Wilkowice różnią się zasadniczo w kwestii rozmieszczenia i wydajności źródeł emisji zanieczyszczeń oraz lokalnych warunków meteorologicznych. Oczywiście jest, że wnioski płynące z analizy wyników pomiarów ze stacji zlokalizowanej w mieście Bielsko-Biała, nie mogą stanowić podstawy oceny stanu powietrza w Gminie Wilkowice. Ponadto, już sam fakt analizy danych pochodzących tylko z jednej stacji pomiarowej, świadczy o nierzetelności POŚ.</p> <p>Na terenie Gminy Wilkowice, w Bystrej, od 2017 r. funkcjonuje czujnik jakości powietrza, który mierzy m.in.: poziom stężenia pyłów zawieszonych PM_{2.5} oraz PM₁₀, temperaturę powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Czujnik jest zintegrowany z systemem Inteligentny System Monitorowania Jakości Powietrza Airly. Sama Gmina posiada - o czym zresztą jest informacja w POŚ - 3 czynniki Syngeos! Pomimo tego, na potrzeby opracowania POŚ, nie podjęto żadnych działań zmierzających do pozyskania danych pomiarowych uzyskanych z terenu Gminy, dzięki którym możliwa byłaby ocena faktycznego stanu jakości powietrza, choćby w oparciu o ww. zasoby.</p> <p>Ponadto, pomimo stwierdzonego braku stacji pomiarowej na terenie Gminy, w POŚ nie zaplanowano żadnych działań umożliwiających poprawę aktualnej sytuacji i diagnozę faktycznej jakości powietrza na terenie Gminy Wilkowice w przyszłości.</p> <p>Z uwagi na brak rzetelnych danych dotyczących stanu obecnego nie ma możliwości zaplanowania adekwatnych działań naprawczych umożliwiających poprawę jakości powietrza w Gminie Wilkowice.</p>	<p>W dokumentacji dodano dane z stacji monitoringowej z Żywca. Dodatkowo Urząd Gminy w Wilkowicach udostępnił dane odnośnie stężeń rocznych za 2022, 2022 i 2023 odnotowanych w czujnikach Syngeos na poszczególnych lokalizacjach na terenie gminy. Dane te zamieszczono w projekcie „Programu ochrony środowiska”</p> <p>W dokumentacji stworzono także wykres graficzny porównujący wszystkie te dane dla zobrazowania jakości powietrza w Gminie Wilkowice.</p>
7.	<p>Przedstawiona w projekcie POŚ analiza stanu środowiska jest powierzchowna i niekompletna. Nie przedstawiono rzetelnej, szczegółowej charakterystyki obecnego stanu Gminy w zakresie: jakości powietrza, wód oraz bioróżnorodności,</p>	<p>Programy ochrony środowiska dla gmin i miast cechuje pewien stopień ogólności – tzn. Wytyczne Ministerstwa Klimatu i Środowiska (Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska) odnośnie opracowania tych</p>

	<p>łączności ekologicznej. Brak wiarygodnych danych dotyczących stanu faktycznego uniemożliwia diagnozę potrzeb i poprawne określenie wymaganych kierunków działań w celu poprawy stanu środowiska.</p>	<p>dokumentów pozostawiają pewną swobodę w rodzaju pozyskiwanych danych i nie określają stopnia szczegółowości tego dokumentu. To zarówno od autorów opracowania zależy do jakich jednostek i instytucji wystąpią o dane i materiały, jak i od Urzędu Gminy jakimi danymi dysponuje i przekazuje na rzecz opracowania dokumentów. Proszę mieć na względzie, iż dokument jest szczegółowo weryfikowany po jego opracowaniu przez jednostki Urzędu Gminy, w tym zakresie przedstawionych danych, zatem jego zawartość nie jest tylko zależna od autorów opracowania, ale przede wszystkim od informacji jakie przekazują na ten cel instytucje i organy administracyjne.</p>
8.	<p>W POŚ nie przedstawiono analizy obecnego stanu korytarzy ekologicznych województwa śląskiego, nie zdiagnozowano problemów ani nie wskazano kierunków działań zmierzających do poprawy łączności ekologicznej.</p>	<p>Projekt "Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2024-2030" uzupełniono o informacje o istniejących korytarzach ekologicznych, dane te opatrzone informacją, że postanowienia POS nie przewidują likwidacji żadnych obszarów czy korytarzy ekologicznych.</p>
9.	<p>POŚ nie uwzględniła analizy oddziaływań gospodarki leśnej, w tym w szczególności na zasoby wodne gminy. Uniemożliwia to diagnozę potrzeb i poprawne określenie wymaganych kierunków działań w celu poprawy stanu środowiska.</p>	<p>Dane do opracowania zasobów leśnych pozyskano z Nadleśnictwa Bielsko.</p>
10.	<p>Nie przedstawiono konkretnych, mierzalnych celów. Cele określone w POŚ powinny być precyzyjnie określone, sformułowania typu „znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego” (Tabela 41. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu powietrza atmosferycznego, s. 98) są niedopuszczalne.</p>	<p>Sformułowanie „Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych” zaczerpnięta jest bezpośrednio z Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego i nie podlega zmianie – zgodnie z Wytycznymi do opracowania programów ochrony środowiska dokumenty na szczeblu gminnym muszą być spójne z opracowaniami wyższego szczebla, w tym przede wszystkim z wojewódzkimi programami ochrony środowiska. Wójt Gminy ma w tym zakresie swoje obowiązki, które zostały wymienione w opracowaniu na stronie 29.</p>
11.	<p>Mając na uwadze stanowisko mieszkańców Gminy, przedstawione w uwagach do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, wyłożonego do publicznego wglądu w dniach od 8 marca do 29 marca 2024 r., jednym z celów ochrony przyrody powinna być ochrona przyrodniczo-krajobrazowa Kępy Kubańdowej w Bystrej. Zadaniem własnym Gminy byłoby wystąpienie z wnioskiem o ustanowienie obszaru chronionego krajobrazu do sejmiku województwa. Wniosek ten nie wiąże się z dodatkowymi kosztami dla Gminy. Dodatkowo, zasadne jest uwzględnienie w zadaniach konieczności ochrony działek rolnych, zlokalizowanych w obrębie parków krajobrazowych, przed zabudową tj. niedopuszczenie do przekwalifikowywania tych działek na działki budowlane.</p>	<p>Gmina Wilkowice aktualnie nie planuje wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie obszaru chronionego krajobrazu Kępy Kubańdowej w Bystrej, w związku z czym zadanie nie zostało uwzględnione w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2024-2030.</p>
12.	<p>Nie ustalono poprawnie wskaźników umożliwiających ocenę czy dany cel został osiągnięty – dla większości wskaźników wskazana wartość docelowa to „wg potrzeb”.</p>	<p>Programy ochrony środowiska dla gmin są opracowaniami, w których na podstawie posiadanych danych określone są zadania i ich harmonogramy realizacji. Stopień szczegółowości danych determinuje określenie w harmonogramach m.in. poziomów finansowania. Jeżeli autorom opracowania nie są znane te dane lub dane te zależą od wielu czynników i ani autorzy Programu, ani Urząd Gminy nie jest w stanie określić precyzyjnie takich kwot, wówczas wpisuje się, że wielkość ta zależy od potrzeb lub koncepcji/programów inwestycyjnych itp. Wskazuje się przy tym ponadto, że Wytyczne nie wymagają obligatoryjnie w każdym przypadku i zadaniu określania kosztów ich realizacji.</p>

13.	<p>Dla większości zadań przedstawionych w harmonogramach w rozdziale 6 Cele Programu Ochrony Środowiska (np. w: Tabeli 42. Harmonogram zadań własnych w zakresie powietrza atmosferycznego (s. 100), Tabeli 51. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów wodnych (s. 107), Tabeli 54. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodnościekowej (s. 109-110)) wskazano na brak środków lub niewystarczające środki finansowe na realizację zadania. Zadania wskazane w harmonogramach powinny być wykonalne – w związku czym należy poddać szczegółowej analizie realną możliwość finansowania działań przedstawionych w programie.</p>	<p>Brak środków finansowych lub niewystarczające środki finansowe są w harmonogramach wpisane w kolumnie „Ryzyka”. Jest to kolumna, w której określa się jedynie potencjalne ryzyka nieosiągnięcia danych wskaźników lub ryzyka niezrealizowania danego zadania.</p>
14.	<p>Program nie uwzględnia zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi.</p>	<p>W Programie ochrony środowiska przedstawiono rozdział 5.1 Adaptacje do zmian klimatu.</p>
15.	<p>POŚ nie przedstawia rzetelnej analizy w zakresie deficytów wody dla mieszkańców Gminy.</p>	<p>W toku prac na Programem ochrony środowiska wystąpiono o dane dotyczące deficytów wody do jednostek, które mogą takie dane posiadać, jednak nie uzyskano stosownych informacji. Spółki wodne funkcjonujące na terenie gminy wskazały plany jakie mają w tym zakresie zostało to uwzględnione w opracowaniu na stronie 67 i 68.</p>

Agnieszka Chylak

WŁAŚCICIEL

AGNIESZKA CHYLAK
EKO - TEAM CONSULTING
UL. SPOKOJNA 3
43-330 HECZNAROWICE

NIP: 937-228-78-47, REGON: 240795960